דלא מציא אמרה ליה נסתחפה שדהו כי תיבעי לך שלא בשעת ווסתה מאי כיון דלא בשעת ווסתה הויא מציא אמרה ליה נסתחפה שדהו או דלמא כיון דאיכא נשי דקא משנייא ווסתייהו כשעת ווסתה דמי פשיט רב אחאי הגיע זמן ולא נישאו אוכלות משלו ואוכלות בתרומה לא נשאו לא קתני אלא לא נישאו היכי דמי אי דקא מעכבן אינהי אמאי אוכלות משלו ואוכלות בתרומה אלא לאו דאיתנים כי האי גוונא וקתני אוכלות משלו ואוכלות בתרומה אמר רב אשי לעולם אימא לך כל אונסא לא אכלה ודקא מעכבי אינהו ובדין הוא דאיבעי ליה למיתני לא נשאו ואיידי דתנא רישא בדידהי תנא נמי סיפא בדידהי: אמר רבא ולענין גיטין אינו כן [א]אלמא קסבר רבא [ב]אין אונס בגיטין מנא ליה לרבא הא אילימא מהא דתנן [ג]הרי זה גיטך אם לא באתי מכאן ועד שנים עשר חדש ומת בתוך שנים עשר חדש אינו גט מת הוא דאינו גט הא חלה הרי זה גט ודלמא לעולם אימא לך חלה נמי אינו גט והיא גופא קמ"ל דאין גט לאחר מיתה אין גט לאחר מיתה הא תנא ליה רישא [ד]הרי זה גיטך אם [ה]מתי הרי זה גיטך מחולי זה הרי זה גיטך לאחר מיתה לא אמר כלום דלמא לאפוקי מדרבותינו דתניא ורבותינו התירוה להנשא ואמרינן מאן רבותינו אמר רב יהודה אמר שמואל בי דינא דשרו משחא סברי לה כרבי יוסי דאמר זמנו של שטר מוכיח עליו ואלא מסיפא [ו]מעכשיו אם לא באתי מכאן ועד י"ב חדש ומת בתוך שנים עשר חדש הרי זה גט מת והוא הדין לחלה דלמא מת דוקא ודלא ניחא ליה דתפול קמי יבם אלא מהא [ז]דההוא דאמר להו אי לא אתינא מיכן ועד תלתין יומין ליהוי גיטא אתא בסוף תלתין יומין [ח]ופסקיה מברא אמר להו חזו דאתאי חזו דאתאי אמר שמואל לאו שמיה מתיא ודלמא אונסא דשכיח שאני דכיון דאיבעי ליה לאתנויי ולא אתני איהו דאפסיד אנפשיה אלא רבא סברא דנפשיה קאמר משום צנועות ומשום פרוצות משום צנועות דאי אמרת לא להוי גט

זימנין

פשיט רב אחאי. הך בעיא ממתניתין דקתני לא נישאו ולא קתני לא נשאו דלישתמע שהבעלים מעכבים: **אלא לא נישאו.** הן לבעלים. תלה העכבה בנשים: **ואיידי דתנא רישא בדידהי.** נותנין לבתולה שנים עשר חדש ולאלמנה שלשים יום: **ולענין גיטין אינו כן.** אלפיכך קאי דאשמעינן שעכבת האונס פוטרתו מן המזונות לענין גיטין אין טענת אונס מועלת אם נתן גט לאשתו ע"מ אם לא אבא עד זמן פלוני יהא גט [ונאנס] ולא בא הרי זה גט ואינו יכול לומר אנוס הייתי: **אלמא קסבר אין אונס בגטין.** אין טענת אונס בגיטין. ולקמיה מפרש טעמא: **אינו גט.** ואם אין לה [י]בנים זקוקה ליבם: **מת הוא דאינו גט.** דהא לא שויא גיטא עד י"ב חדש והוא מת בתוך הזמן ואמאן קא מגרש לה מהשתא אין המתים מגרשים: **מת הוא דאינו גט.** משום דאין גט לאחר מיתה אבל משום אונס אחרינא לא מפקע גיטא אלמא אין אונס בגטין דאי סלקא דעתך חלה נמי אינו גט ליתני חלה וכל שכן מת שאין אונס גדול מזה: **היא גופא קמ"ל.** כלומר האי דתנא מת לאו לדיוקא דילה תנייה למידק הא חלה הרי זה גט אלא לאשמעינן היא גופא דאין גט לאחר מיתה ואפי' בלא תנאי כגון האומר לאשתו הרי זה גיטך לאחר מותי אינו גט לפוטרה מן היבם: **זה גיטך אם מתי.** שכיב מרע שכתב גט לאשתו באחד מן הלשונות הללו זה גיטך אם מתי או זה גיטך מחולי זה משיפסוק חולי זה (מעלי) משמע והוא מת מאותו חולי לא אמר כלום שהרי משפסק אינו בחיים ואינו יכול לגרש: **דלמא.** הא דאיצטריך סיפא אם לא באתי וכו' לאפוקי מדרבותינו איצטריך דפליגי עלה ואמרי דאין גט לאחר מיתה הוא דכיון דכתוב בגט זמן כתיבתו הוא מוכיח שכך אמר לה אם לא באתי לאותו זמן יהא גט למפרע מהיום דאי לא משוה גיטא עד שנים עשר חדש למה כתב יום כתיבת הגט בתוכו לכתוב אם לא באתי לר"ח פלוני יהא גט: **התירוה לינשא.** בלא חליצה לההיא דאם לא באתי: **וזמנו של שטר מוכיח עליו.** לא לחנם נכתב זמנו לתוכו אם לא להודיע שמיום הכתיבה והמסירה הוא מגרשה אם לא יבא לאותו זמן הלכך אע"ג דלא כתב זה גיטך מהיום אם לא באתי כו' כמאן דכתב מהיום דמי. וכבבא בתרא (דף קלו.) אמרה רבי יוסי דתנן הכותב נכסיו לבנו צריך שיכתוב מהיום ולאחר מיתה ואם לא כתב מהיום אינה מתנה רבי יוסי אומר אינו צריך: **ואלא מסיפא.** גמר רבא דאין אונס בגיטין: **הרי זה גט.** ואע"ג דאין אונס גדול ממיתה אלמא אין אונס בגיטין והוא הדין לחלה: **דלמא מת דוקא.** דכל עצמו שכתב לה גט מחמת כן כתב לה שאם ימות יהיה גט למפרע שלא תיזקק ליבם ובהאי אונסא לא ניחא ליה למיבטל גיטא אבל באונסא אחרינא דניחא ליה לבטולי גיטא ביה אימא לך יש אונס בגיטין: **ופסקיה מברא.** הנהר הפסיקו שהיתה המעבורת מצד העיר ולא יכול לעבור: **חזו דאתאי.** שבאתי: **לא שמיה מתיא.** יהוי גיטא ואם רצתה תינשא לאחר וגם לכהונה נפסלת מהיום:

זימנין

מציא אמרה ליה נסתחפה שדהו. ואינו יכול לטעון דאדרבה מזלה גרס דכיון דלא מיפקדא אפריה ורביה לא מיענשא כדאמרינן בהבא על יבמתו (יבמות דף סד:) ועוד דהאשה היא שדה של הבעל ואין הבעל שדה שלה: **לפיכך** חלה הוא אינו מעלה לה מזונות. קשה לר"י דאמר בהחולץ (שם דף מא: ושם) עמד בדין ובאת נזונת משל יבם ומפרש בירושלמי באת ה"ה חלה והכא אמרי' דחלה אין מעלה לה מזונות ואור"י דהתם חלה או באת לאחר שעמד בדין שכבר נתחייב לה במזונות אבל הכא בחלה קודם הגעת זמן ונקונט' פי' שם דוקא באת אבל חלה לא ואין נראה כדמשמע בירושלמי ולפירושו אין להקשות מאיכא דבעו לה מיבעיא אמאי לא פשיט לה מהתם דיש לומר דארוסתו אגידא ביה טפי מיבמתו כדאמרינן ביבמות בכמה דוכתי: **פשיט** רב אחאי. לא כמו שפירש רשב"ס דהיינו רב אחאי גאון שעשה שאלתות והיה בסוף כל האמוראים ולכך משנה לשונו בכל הש"ס פריך רב אחאי פשיט רב אחאי שהרי כאן רב אשי [ז]עונה על דבריו אלא אומר רבינו תם שהוא אמורא וכל אמורא היה תופס לשונו כמו מגדף בה ר' אבהו (סנהדרין ג:) תהי בה ר' יוחנן (ב"ק קיב:) לייט עלה אביי (ברכות כט.):

לא נשאו **לא** קתני **אלא לא** נישאו. [ט]מקובלין היו כך לקרות לא נישאו ועוד דאי לא נשאו אאנשים קאי ה"ל למימר נמי בלשון רבים ואוכלות משלהם: **אלא** לא נישאו. פירוש דמשמע נמי דמעכבי אינהי אבל אין לומר דמשמע דוקא דמעכבי אינהי אבל לא אינהו מדקאמר לעולם דמעכבי אינהו ואיידי דתנא רישא בדידהי כו' דמשום איידי אין לשנות טעות בסיפא: **מת** הוא דאינו גט. דאין גט לאחר מיתה הא חלה הרי זה גט דאי חלה נמי אינו גט וטעמא דהכא דאינו גט משום אונס אם כן לישמעינן חלה דהוי אונס מועט וכ"ש מת דהשתא אכתי לא אסיק אדעתיה דבמת איכא למימר ניחא ליה דלא תפול קמי יבם: **ודלמא** לעולם אימא לך חלה נמי אינו גט. ויש טענת אונס ודקאמר ליתני חלה וכ"ש מת הא דקתני מת הא קמ"ל דאין גט לאחר מיתה ואתא לאשמועינן תרווייהו דיש אונס ואין גט לאחר מיתה דאי יש אונס גרידא אתא לאשמועינן אבל יש גט לאחר מיתה הוה ליה למינקט חלה ואי אין גט לאחר מיתה גרידא הוה בעי לאשמועינן לא הוה ליה למינקט הרי זה גיטך אם לא באתי שעושה תנאי אלא הרי זה גיטך לאחר מיתה: **הרי** זה גיטך אם מתי מחולי זה לאחר מיתה. לאחר מיתה הוי טעמא דכולהו כמו אתם ולא אפוטרופסין ולא שותפין ולא אריסין ולא כל התורם את שאינו שלו (גיטין דף נב.) דכולהו הוו משום תורם את שאינו שלו וא"ת והיא משנה גופה אמאי איצטריך הא תנן בהדיא בפ"ק דגיטין (דף יג. ושם) דאין גט לאחר מיתה דתנן האומר תנו גט זה לאשתי לא יתנו לאחר מיתה ובפרק קמא דגיטין (שם ד"ה לא) פירשנו: **דלמא** לאפוקי מדרבותינו. אבל מההיא דרישא לא שמעינן לאפוקי מדרבותינו דאיכא לאוקמה בשאין כתוב זמן בשטר והא דאמרינן (בגיטין דף פו.) שלשה גיטין פסולין וחד מינייהו שאין בו זמן הא אמרינן אם נשאת הולד כשר ומשום דאין גט לאחר מיתה קתני הכא לא אמר כלום אפילו נשאת אי נמי כשכתוב בו [ט]שבוע או שנה או חדש דאמר בפרק שני דגיטין (דף יז:) דכשר ואין זמנו מוכיח עליו אי נמי כמאומר: **דלמא** מת דוקא דלא ניחא ליה דתפול קמי יבם. וא"ת בפרק מי שאחזו (גיטין דף עג. ושם) דאמרי' אכלו ארי אין לנו פירוש אין לנו שיהא גט ואמאי לא הוי גט הא לא ניחא ליה דתפול קמי יבם וי"ל דבאונס דלא שכיח כלל לא אסיק אדעתיה שירצה שיהא גט:

וסברה

עין משפט נר מצוה

ג א מיי' פי"ט מהל' גירושין הל' ח סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' קמד סעי' א:
ד ב מיי' שם הל' ג טוש"ע שם סעי' ג:
ה ג מיי' שם הל' יג סמג שם טוש"ע שם סי' קמה סעי' א:
ו ד מיי' שם הל' יא וסמג שם טוש"ע שם סי' קמד סעי' ג:
ז ה מיי' שם הל' ח טוש"ע שם סעי' א:

◆

תוספות רי"ד

אמר רבא ולענין גיטין אינו כן. פי' לענין גיטין אין טענת אונס מועלת שאם נתן גט לאשתו שאם לא אבוא עד זמן פלוני יהא גט. ונאנס ולא בא הו"ז גט ואין יכול לומר אנוס הייתי. אלמא קסבר אין אונס בגיטין. א"ד אמר רבא וכן לענין גיטין. אלמא קסבר יש אונס בגיטין. ואע"ג דקי"ל הלכה כלישנא בתרא. הכא הלכה כלישנא קמא דהכי אמרי' בגיטין בשמעתא קמייתא בפ' השולח. ההוא דא"ל אי לא נסיבנא מכאן ועד תלתין יומין להוי גיטא כי מטא יום תלתין א"ל הא טרחנא למאי נחוש לה. אי משום אונסא אין אונס בגיטין. אלמא קסבר לה לתלמודא דאין אונס בגיטין:

מסורת הש"ס

א) [גיטין ל. לד.], ב) גיטין עו: ע"ז לו., ג) גיטין עב. ב"ב קלו., ד) גיטין עו., ה) גיטין ל. לד. נדרים מ., ו) [לו. רשב"ם], ז) [ועי' תוס' זבחים קב: ד"ה פריך], ח) [שבוע שנה חודש כנ"ל].

◆

גליון הש"ס

תוס' ד"ה לא נשאו וכו' מקובלין היו כך. וכן בנדרים דף לה ע"א בד"ה דייקא נמי:

◆

מוסף רש"י

הרי זה גיטך אם לא באתי כו' אינו גט. דכיון דלא אמר מעכשיו משמע לאחר י"ב חדש יהא גט והרי מת בתוך הזמן ונצריכה ליבם (גיטין עו:). דהא לא אמר שיהא גט אלא עד י"ב חדש והוא כבר מת ואין יכול לגרש, וזקוקה ליבם אם אין לו בן, אבל אי אמר מעכשיו יהא גט אם לא באתי עד י"ב חדש ומת בתוך כך הרי זה גט ואינה זקוקה ליבם (ע"ז לו.). **הרי זה גיטך אם מתי.** כלומר אם אמות או יהא גט (רשב"ם ב"ב קלו.) לא אמר כלום, דמשמע לכשאמות ואין גט לאחר מיתה (גיטין עב.). **הרי זה גיטך מחולי זה.** משמע מחולי זה ואילך, וכיון שמת מתוך החולי נמצא שאין הגט חל אלא לאחר מיתה (שם). **הרי זה גיטך לאחר מיתה לא אמר כלום.** דלא גמר לגרשה אלא עד לאחר מיתה ואין גט לאחר מיתה (רשב"ם ב"ב קלו.). **ופסקיה מברא.** מעבר המים, שלא מצא את המעבורת (גיטין ל.). **לא שמיה מתיא.** דלא מטי עד הכא ואין טענת אונס בתנאי גיטין למימר איניסא (שם).